

škola - učitel.

Stali hromadně se řad učitelstva
i občanstva, kteří od let dávších byli nositeli nových myšlenek
na našem území, jistě s nadostí a chloubou přehlédli by dnes
s sebou kus pokřivené práce, mnohdy neurvané. Jádrem těchto
obětavých jedinců měla ve školství pěkné výsledky.

Které pokusy, že také při víceúčelovém
kostele, pokud tu duchovní působili, také vždy nějaký učitel,
či jak se tehdy říkalo, „kantor“ býval. Ažpoč některé nejstarší
knihy jsou od r. 1649 pramá jsou tehdejšímu kantoru neb
ludimagistru, neb ludidirektoru. Že skutečně jsou pramá
kantoru, o tom svědčí ústní poznámky „in margine“, které
poházejí od P. Magistra Augustina Mau. Heléna, Q'sma
sv. bakaláře, jenž zde r. 1668 jako sámeký kaplan duchovní
spáru měl.

Až do r. 1869 měla spáru a dohledku
nad školami a vzdělávacím úřadem církve. Majitel panství
byl skou vždy patronem kostela i školy. Auto také skou
vždy obsazoval učitele na škole. Tebuáte jistě kantori a
jejich pomocníci - receptři neměli vzdělávací přípravy a

úvodně nebyl jinak školní plat změřen. Vyšší se potom
 pohybovala okolo příjmu žáků. Až do r. 1848 vyhlásili si učitelé
 smlouky sami. V tomto roce byl určen poslední slyšels
 roční, vymázan desátých a jiné naturální dávky. Tehdy
 byly ustanoveny učitelské platy a vyhlášeno školní plat a
 odměňování jej bylo přikázáno starostám obcí. Tím utrpěli
 učitelé újmy. Za naturální dávky změřena slabá náhrada
 a tak představení obcí vykazovali více nedoplatků než školních
 platů. Proto museli učitelé chodit po koleciích, prosívali
 sloužitým pániem a tak si vyváděli větší školní plat.
 Řádění úřady naléhali aby se provádělo zákonná ustanovení
 o učitelských příjmech. Na vyvádění nedoplatků řídilo
 ministrův úřad exekuci. Tak se ale učitel nesměl ukázat
 na vsi a občané ho prosívali na vyděducha. Tím se
 život učitele stýčoval a výhra se naušrovala. Učitelův příjem
 byl udán listinou na příslušné škole sousedstva Fassé. Dával
 jí jeden učitel po dluhém tak jak na škole přikázali. Podávatele
 vyplácel kantor a stihával jím za stranu, kterou u něj dostával.
 Hlavním příjmem podávatele byla hospodská muzika.
 R. 1861 na zemském sněmu se jednalo o nové úpravy platů.
 Po mnoha petičích (žádostech) učitelských byl v r. 1863 vydán
 nový zákon. Ten však mnoho neprošel. Radikální úprava
 nastala ústavním zákonem 14. května 1869, podle něhož dostávali
 učitelé plat přímo od okresního školního úřadu prostřednictvím

leveního úřadu, který si již školní plat na obcích vymohl. Platy byly ve 4 třídách protoých. Škola Věrnácká byla ve 3 třídě a učitel měl 400 zl. podučitel 70%. R. 1894 jst již 5 tříd slušného. R. 1903 27. ledna změna titul podučitele a na místo toho je kvalifikace učitelů změněna na - učitel 1 třídy a 2 třídy ročními a výpomocí. Platy znovu upraveny k lepšímu pro učitele.

Během světové války r. 1914 dostával učitelstvo méně příplatky, hlavně nedostatku životních potřeb. R. 1918 přisazeny příplatky za léta služeb. 23. května 1919 byl vydán paritní zákon, kterým se učitelstvu přisazá plat stejný jako státním úředníkům smlasného oddělení. Plat pak dle oddělení učitele 1) učitelů 2) gymnasiu 3) doplňovací sborůka od. R. 1926 zaveden nemocenské pojištění. 24. července 1919 byl také změněn elibát literárních a industriálních učitelů v duchu ústavy samoprávního věnu a muěm.

Začátek školního roku nelýnal vždy ve stejnou dobu. Začínal v září či v říjnu a končil v srpnu. Průběh trval 5-6 neděl a končil se místní farář z karateluy. Průběh byl dárány i tak zvané "úlevy" (když byl přišel domů na práci). Dříve byla školní obcházka primá, průběh primá návštěva školů až do r. 1869 trvala od 6 do 12 let. Bylo však i tak mnoho dětí, které chodily až do 12 let věku do školy. Pak se stala obcházka dětí do školy primou do 14 let. Každý musel

absolvent 3 roků školy. Tak je i nyní kromě primární školy
odloučených (pohraniční školy - lidové, - hospodářské - průmyslové)
štěví jsou nutně k učení kleslým nebo vyřazeným školám.

Naše kinaičká obec patří již od podání
školy ke Věradicům. Zároveň s kinaičami jsou k této škole
příslušný obce, Křemáň, Godbudy, Šlukov, Dražovice. Imní
příslušní této školy není nikde zaneseno. Bylo také asi
převážně zároveň se sánkem a vznikem církevních služeb
v tamější kostele. Přesvědčení ukazují že již v r. 1649 se
ve Věradicích vyučovalo. Zdobých písemných zpráv si nekláme
přehled ani takový:

Dne 23. ledna 1733 byl ustanoven za
kantoru ve Věradicích Daniel Gailer a složil podepsanou
písanku. Zemřel v čp. 12, 30. III. 1783 a je pohřben u kostela ve Věradicích.
R. 1787 ustanoven za kantoru Jan Holec, který zde v čp. 2. zemřel
12. II. 1826 a též pohřben za klauzurní obřad na tehdejší hřbitově.
Po něm obdržel zdejší učitelské místo jeho syn Jan Holec,
který se však po 7 letech dostal za učitele do Čimelic, odkud tamní
učitel mladence nebyli pomocník Jan Hánek z Tepína r. 1833
za učitele na škole věradické byl dosazen. Zde učil a
3. XII. 1872 i zemřel.

Až do roku 1830 nebylo ve Věradicích
vládní a státní školní budovy - „škola“ stěhovala se vždy s
učitelem. Pokud známo byl kantor v čp. 12, 17, 25, 28, 36, avšak
i v sánku čp. 1. Ještě byla „škola“ umístována po většině do

místnosti nevhodných, kam se i malý počet žáků utišovati
 mohl, vyběral r. 1829 kněz Josef Václav v Michovic
 místo k vystavění školy. Jedna vystavěna r. 1830 a na
 podzim téhož roku počalo se v ní vyučovati. Škola ta
 čp. 18 dosud stojí. Je kamenná jednopatrová. Vpřísevní byl
 byt pro učitele, v patře pak dvě třídy, z nichž v jedné
 se učilo. Poněradě počet obyvatelstva a židůž i zátku
 v příchodných letech usiřoval a jediný učitel na to
 již nestačil nastala potřeba přivesti podučitele. Jednalo
 se o tom již v r. 1841, ale vyučoval dále jediný kantor
 v přeplněné třídě. Teprve r. 1862 povelním fariče Josefa
 Toustky, jenž se přesvědčil o špatném stavu vyučování
 i nemoudrnosti starého učitele Háuka, který mnoho pil
 a tak samodělal své přívrstky kostelní i školní. Proto
 byl na školu dosazen tehdejšímu Skoldorostřím berounským,
 podučitel Eustach Stánek jenž právě v tu dobu s vřelým
 prospěchem absolvoval učitel. kurs a v září r. 1862 se již
 počalo učiti ve dvou třídách. Hánek (starý učitel) však
 novému podučiteli činil různé překážky v bytu, stravě
 i v platu. Tak se přičinoval různě větrnému na fari. Školení podučitelů i tak ubohé - liknavosti c. k. bernického
 úřadu v Hřivčicích druhu mu nevyplácelo až 6. II. 1864 vše
 skončeno povelním školního okresu a to tak, že podučitel

dostal 20 zl. z nadace křevatského voláka, trávnicka ve Vidui - žida Polloka, učitel mu dával 30 zl. a přiškolení obce 150 zl. r.č. věně.

Však již r. 1865, když doradní školu patron kníže Karel Schreusenberk žádal, aby mu přiškolení obce i nadále patronát ponechaly, nestalo se tak působením tehdejšího starosty křevatské obce Ant. Křížky a výboru obecního. Obec si patronát ponechaly samy, nastala nová lida pro producente - neboť obce velice špatně pluly svou povinnost ke škole a učitel. Takže nyní, když patron, bývalý můj školu příspěvek odepěl ani producent Starba ani jeho předější nástupci Ant. Pejřík a Jos. Janáček z příjmům od obce nedošli. R. 1864 působením producenta Starby a faráře Poustky založena byla školu knihovna. Ktuda se doplňovala a měla v letech 1920 tucto sto knih - učitelská 160 nashů zábovská 262.

Když byl zemským zákonem z 18. IX. 1864 oddělen doradním mechanismem školu patronát a do obce, sestaven byl první školu výbor v následujícím obsazení: H. Novák z křevatic čp. 65. starosta výboru, H. ~~Anta~~ ^{Pouta} z křevatic čp. 69 výbor- starší, a další členové výboru Jos. Eliášek z Podbrd čp. 24, Jos. Tuka z Skuhrova č. 4., H. Zouček z Vinavie čp. 32, kníže Karel Schreusenberk velkostatkář s Osna - vnilista.

Když zemským zákonem z 13. II. 1869 odňat dohled úřadu nad

školy. Dosaadní náčelník saménu - e.k. školním inspektorem, s dosaadního koutora stal se národním učitel, to získalo mnoho na svém významu i školství obecně.

Po smrti učitele Háuka, byl jmenován 1873 dosaadní všerodský podučitel Jan Chacovek, prvním učitelu zdejší školy. Po něm pak se stal učitelem Ant. Rejřín, který dekretem zemské školní rady 8. II. 1873 jmenován prvním řidičím učitelem při dvojtřídní škole všerodské. R. 1885 již byla nutná přístavba pro stále umístění počet žáků. Roku 1885 úpisem zemské rady otevřena 3 třída a i. 1891 i čtvrtá třída. Tehdejší počet žáků byl 319. Všeak r. 1928 (navštěvní) navštěvníci školy 134 žáků tedy počet značně klesl.

Školní budova z r. 1829 i s vystavěným přístavkem na severní straně mnoho nevyživila a je pro zákrutý počet žáků malá. Všechny tři špatně mělké ani záchodky na druhé straně dvora nevyhovovaly a proto v minulém roce (1957-58) a nyní se tyto svépruční rodiči přistavují, při budově - bude záchodek i v prvním patře hygienický (splachovací) a prostornější i v přízemí. Stav nábytek byl již změněn se nový, také škola za posledních desetiletí získala hodně na vzhledu i nitřní potěše.

Škola má nepotný dvorek, studnu z r. 1885 (stb) hlubokou 14 m. Za budovou je zahrada s

výměře 16 a^u obkroužená tyčkovým plotem a sousedí s
nepostačujícím letním ovčáčkem.

Na škole se postupem času vyvíjela
řada učitelů a učitelek. Dlouhou řadu let tu byl řídicím
učitelem Lad. Kuška a nyní je starším řídicím učitelem
našich dětí. Vyučování německým jazykem je na
škole zavedeno od 1. ledna 1883 a první industrialní učitelkou
byla jmenována c. k. okresní školní radou Johanka Pucháčková
z Písnice u Chrástku. Římsko-katolickému náboženství vyučovali
od pradávna nejprve zámeční kaplani, namore i kněží
řádu, teprve od r. 1766 místní faráři. Z těchto je nejrajnovější
jako jsem se již v minulém kapitole zmínil, farář g. Poustka
(1862-1875) již první počal psáti faru zápisky české a
páci svou zápisal rajnovým motto:

„Ať lidé české ošmeč, ošmečím psáti zedenskuch:

„Tak chce i Čech, Pračechům knihu psáti po německu psanú!“

Vyučovalo se i náboženství českobosenskému. Vyučování israelské
již na škole není, ale bylo dříve. Židé měli i svoji školu
ve Štádciích, již i s náboženstvím rychle zanikla.

Feriálnímu dnu (volno) je od r. 1923 - 1942 štáda. Nyní
se vyučuje každý den, ale méně hodin, neboť zácho
je většinou přispelí.

Z naší vesnice navštěvuje ušeradičkov

Školu 10 dětí už je za posledních roků jich více než nikdy
na jindy méně.

Od r. 1928 chodili naše děti z Vinávic
do národní školy u bývalé 8. ulice a od tud odcházeli
již do Zimna. Teprve r. 1929 začali chodit i do měšťanské
školy v Bítvě, která byla tam zřízena od r. 1920 únosem
zemské školní rady ze dne 2. září 1920 č. j. 2571/3 a i
1919/74559. Na jaře r. 1928 usneseno rozšířit školní budovu
o II. patro a 18. VII. 1928 přebudovat ke stavbě, kterou provedl
archit. Jan Štich z Kálovských Vinohrad na projekt archit. Jo.
Kunc a Zeman. Stavba si vyžádala náklad 689.933 Kč.
Tak byla měšťanská škola rozšířena a tak spřístupněna
většinu pěti tříd. Od těchto roků chodili děti z Vinávic
pravidelně do Bítvěské měšťanky až do r. 1947, kdy Vinávice
byly přičleněny organizačním řízením měšťanských škol
do nové školy suchbátské, kterou navštěvují do
dnešní doby.

Je třeba, aby si všichni lidé uvědomili
důležitost školní výchovy dětí. Škola dá našim mladým
směr i životní cíl. Z historie sami vidíte za
těžkých podmínek naši předkové čekali své budoucnosti
tak důležitě pro každou práci, pro každé povolání i
pro každého člověka. Umět psát, psát nám život,
svou práci bez toho by nebyl spisovatel ani jejich

knih, které nás poučují o dalších věcech, o umění i práci
 které nás oveselují i vzdělávají. Vše co by nám bylo i tyto
 předměty, kdy jsme si je neuměli přečíst a nerozuměli jim.
 Každá kniha by měla být chudý učebnice jen v jediném směru
 učiva práce a osvočení. Kniha má být vždy nejlepšímu
 příteli a rádci každého člověka.

Vědění a kniha nás naučí milovat
 všechny lidi bez rozdílu národnosti i viny. Správně nás jedinou
 myšlenkou správného směřování a společenství. J. A. Krušinský
 napsal: "škola je základ života". Jak jasná jsou to
 pro nás slova, která vyjadřují celou naši starou životní.
 Vědění víme, že co na slabých základech stojí, že snadno
 se srovná. Proto nikdy nenechávejte knihu a školu na
 posledním místě, věnujte všemu péči a lásku nejen
 dětem a pomozte jim spolu se školou postavit první
 základy k jejich životu.

Naš národ stál vždy v první řadě
 největší inteligence i vytrvalosti. Je na nás i budoucích, aby
 jsme nenechali učitele a školu osamocenu a pomáhali
 jim v této krásné a záslužné práci. Děti i národ vám
 budou za každou pomoc i radu vděčnými splnit tak jednu
 z hlavních povinností: zdraví, dětem i vlasti!!

Vinařice 1. listopadu 1958

Johannes Motte
 knihkář.